MATEMATIKA DARSLARIDA INTERFAOL METODLARDAN SAMARALI FOYDALANISH.

Ruziboyeva Oqila Shonazar qizi
Qarshi davlat universiteti o'qituvchisi
e-mail:oqilaruziboyeva2905@gmail.com+998773923939
Qo'yliyeva Sarvara Ruzimurod qizi
Qarshi davlat universiteti
Matematika va informatika yo'nalishi talabasi
Normatova E 'zoza Komiljon qizi
Qarshi davlat universiteti
Matematika va informatika yo'nalishi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada matematika darslarida interfaol metodlardan samarali foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Ta'lim jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshirish, mustaqil va mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, "Aqliy hujum", "Klaster", "BBB" metodlari hamda didaktik o'yinlarning matematika darslaridagi o'rni va samaradorligi haqida fikr yuritilgan. Interfaol metodlardan foydalanish orqali dars samaradorligini oshirish, o'quvchilar faolligini kuchaytirish hamda ta'lim sifatini yaxshilash mumkinligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: interfaol metodlar, matematika darslari, pedagogik texnologiyalar, didaktik o'yinlar, mustaqil fikrlash, mantiqiy tafakkur, ta'lim samaradorligi, innovatsion yondashuv.

Аннотация:В данной статье рассматривается педагогическое значение эффективного использования интерактивных методов на уроках математики. Проанализированы вопросы применения современных педагогических технологий в образовательном процессе, повышения интереса учащихся к обучению, а также развития самостоятельного и логического мышления. Освещены методы «Мозговой штурм», «Кластер», «ЗХУ» и роль

дидактических игр в преподавании математики. Обосновано, что использование интерактивных методов способствует повышению эффективности урока, активности учащихся и качества образования.

Ключевые слова*:* интерактивные методы, уроки математики, педагогические технологии, дидактические игры, самостоятельное мышление, логическое мышление, эффективность образования, инновационный подход.

Annotation: This article discusses the pedagogical importance of the effective use of interactive methods in mathematics lessons. The issues of applying modern pedagogical technologies in the educational process, increasing students' interest in learning, and developing independent and logical thinking skills are analyzed. The article also highlights the "Brainstorming", "Cluster", and "KWL" methods as well as the role of didactic games in teaching mathematics. It is substantiated that the use of interactive methods helps to improve lesson effectiveness, increase students' activity, and enhance the quality of education.

Keywords: interactive methods, mathematics lessons, pedagogical technologies, didactic games, independent thinking, logical reasoning, educational effectiveness, innovative approach.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimini tubdan isloh qilish, o'quvchilarning intellektual salohiyatini oshirish va ularni mustaqil fikrlashga o'rgatish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Zamonaviy axborot makonining shiddat bilan rivojlanishi o'qituvchi oldiga an'anaviy dars berish uslublaridan voz kechib, ta'lim jarayoniga innovatsion yondashuvlarni olib kirish vazifasini qo'ymoqda. Ayniqsa, mantiqiy izchillik va tahliliy tafakkurni talab etadigan matematika fanini o'qitishda bu masalaning ahamiyati beqiyosdir. An'anaviy dars jarayonida o'qituvchi asosiy bilim beruvchi shaxs bo'lib, o'quvchilar faqatgina passiv tinglovchi vazifasini bajarar edi. Biroq, hozirgi zamon talabi o'quvchini ta'lim jarayonining markaziga qo'yish, ya'ni uni faol

ishtirokchiga aylantirishni taqozo etmoqda. Interfaol metodlar aynan shu maqsadda xizmat qilib, o‘quvchilarning bilimni mustaqil ravishda egallashiga, muammoli vaziyatlarda erkin va mantiqiy qarorlar qabul qilish ko‘nikmalarini shakllantirishga yordam beradi.

Matematika darslarida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish nafaqat darsning mazmundorligini ta’minlaydi, balki o‘quvchilarning fanga bo‘lgan qiziqishini ham orttiradi. Quyida biz matematika o‘qitish metodikasida samarali hisoblangan bir qator interfaol usullar va ularning amaliy ahamiyatini ko‘rib chiqamiz.

Matematika darslarida “Aqliy hujum” metodidan foydalanish o‘quvchilarning tezkor fikrlashi va muammoni turli usullar orqali hal qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Ushbu metod orqali o‘quvchilar berilgan savol yuzasidan o‘z fikrlarini erkin bayon qiladilar. Masalan, yangi mavzuni boshlashdan oldin o‘quvchilarga mavzu yuzasidan savollar berilib, ularning mavjud bilimlari aniqlanadi. Bu esa darsning samarali tashkil etilishiga yordam beradi.

Masalan, “Kasrlarni qo‘shishda qanday qoidalardan foydalaniladi?” kabi savollar o‘quvchilarning oldingi bilimlarini eslashiga yordam beradi.

Shuningdek, “Klaster” metodi matematika fanidagi tushunchalarni o‘zaro bog‘liq holda o‘rganishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu metod yordamida mavzuga oid asosiy tushunchalar tartibli ravishda guruhlarga ajratiladi. Natijada o‘quvchilarning mavzu yuzasidan tasavvuri kengayadi va bilimlarni tizimli ravishda o‘zlashtirish imkoniyati yaratiladi. Masalan, “Funksiya” mavzusida:

- grafik,
- argument,
- qiymatlar sohasi,
- aniqlanish sohasi kabi tushunchalar bir-biri bilan bog‘langan holda yoziladi.

“BBB” metodi “Bilaman — Bilishni xohlayman — Bildim” degan ma’noni anglatadi. Ushbu metod matematika darslarida keng qo‘llaniladi. Bu metod o‘quvchilarning avvalgi bilimlarini aniqlash, yangi bilimlarni egallashga bo‘lgan

ehtiyojini shakllantirish hamda dars yakunida o‘zlashtirilgan bilimlarni umumlashtirishga xizmat qiladi. Mazkur metod orqali o‘quvchilar o‘z bilimlarini mustaqil baholash imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Didaktik o‘yinlar ham interfaol metodlarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Turli matematik o‘yinlar orqali o‘quvchilarning darsga qiziqishi ortadi, hisoblash tezligi va mantiqiy tafakkuri rivojlanadi. Ayniqsa, boshlang‘ich sinflarda o‘yinli metodlardan foydalanish yaxshi natija beradi. Chunki yosh o‘quvchilar o‘yin orqali bilimni tezroq qabul qiladilar. Masalan:

- “Kim tez yechadi?”
- “Matematik estafeta”
- “Topqir o‘quvchi”

kabi o‘yinlar orqali o‘quvchilarning hisoblash tezligi va mantiqiy fikrlashi rivojlanadi.

Interfaol metodlardan foydalanish nafaqat o‘quvchilarning bilimini oshiradi, balki ularning nutq madaniyati, jamoa bilan ishlash ko‘nikmasi va mustaqil qaror qabul qilish qobiliyatini ham rivojlantiradi. Shu sababli zamonaviy matematika darslarini interfaol metodlarsiz tasavvur qilish qiyin.

Xulosa qilib aytganda, matematika darslarida interfaol metodlardan samarali foydalanish ta’lim sifatini oshirishning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Bunday metodlar o‘quvchilarni faol fikrlashga undaydi, dars samaradorligini oshiradi hamda matematika faniga bo‘lgan qiziqishni kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: “Moliya”, 2006.
3. Bikbayeva N.U. Boshlang‘ich sinflarda matematika o‘qitish metodikasi. – Toshkent: “O‘qituvchi”, 2010.

4. Ishmuhamedov R.J. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: “Iste’dod”, 2014.
5. Jumayev M.E. Matematika o‘qitish metodikasi. — Toshkent: “Turon-Iqbol”, 2016.
6. Tolipov O‘., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. — Toshkent: “Fan”, 2006.